

ROZWÓD

wszystko co powinno się wiedzieć

OPRACOWANIE: Viviana Pia Wylonk – radca prawny

Fundacja Rozwoju Ziemi Oleckiej

Publikacja współfinansowana ze środków Powiatu Szczycieńskiego w ramach edukacji prawnej na podstawie Umowy o realizację zadania publicznego nr Pr.524.9.1.2019 z dnia 29 listopada 2019 r.

Kiedy można orzec rozwód?

Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny i trwały rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd rozwiązał małżeństwo przez rozwód. Jednakże mimo zupełnego i trwałego rozkładu pożycia rozwód nie jest dopuszczalny, jeżeli wskutek niego miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Rozwód nie jest również dopuszczalny, jeżeli żąda go małżonek wyłącznie winny rozkładu pożycia, chyba że drugi małżonek wyrazi zgodę na rozwód albo że odmowa jego zgody na rozwód jest w danych okolicznościach sprzeczna z zasadami współżycia społecznego.

Wina w rozkładzie pożycia - konsekwencje

Orzekając rozwód sąd orzeka także, czy i który z małżonków ponosi winę rozkładu pożycia. Jednakże na zgodne żądanie małżonków sąd zaniecha orzekania o winie. W tym wypadku następują skutki takie, jak gdyby żaden z małżonków nie ponosił winy. Jakie konsekwencje niesie za sobą uznanie któregoś z małżonków za wyłącznie winnego? Małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Natomiast jeżeli jeden z małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku.

Jakie inne rozstrzygnięcia może zawierać wyrok rozwodowy?

W wyroku orzekającym rozwód sąd rozstrzyga o władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków i kontaktach rodziców z dzieckiem oraz orzeka, w jakiej wysokości każdy z małżonków jest obowiązany do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka. Sąd uwzględni pisemne porozumienie małżonków o sposobie

wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie, jeżeli jest ono zgodne z dobrem dziecka. Rodzeństwo powinno wychowywać się wspólnie, chyba że dobro dziecka wymaga innego rozstrzygnięcia. W braku porozumienia, o którym mowa powyżej, sąd, uwzględniając prawo dziecka do wychowania przez oboje rodziców, rozstrzyga o sposobie wspólnego wykonywania władzy rodzicielskiej i utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem po rozwodzie. Sąd może powierzyć wykonywanie władzy rodzicielskiej jednemu z rodziców, ograniczając władzę rodzicielską drugiego do określonych obowiązków i uprawnień w stosunku do osoby dziecka, jeżeli dobro dziecka za tym przemawia. Na zgodny wniosek stron sąd nie orzeka o utrzymywaniu kontaktów z dzieckiem.

Dodatkowo, jeżeli małżonkowie zajmują wspólne mieszkanie, sąd w wyroku rozwodowym orzeka także o sposobie korzystania z tego mieszkania przez czas wspólnego w nim zamieszkiwania rozwiedzionych małżonków. W wypadkach wyjątkowych, gdy jeden z małżonków swym rażąco nagannym postępowaniem uniemożliwia wspólne zamieszkiwanie, sąd może nakazać jego eksmisję na żądanie drugiego małżonka. Na zgodny wniosek stron sąd może w wyroku orzekającym rozwód orzec również o podziale wspólnego mieszkania albo o przyznaniu mieszkania jednemu z małżonków, jeżeli drugi małżonek wyraża zgodę na jego opuszczenie bez dostarczenia lokalu zamiennego i pomieszczenia zastępczego, o ile podział bądź jego przyznanie jednemu z małżonków są możliwe. Orzekając o wspólnym mieszkaniu małżonków sąd uwzględnia przede wszystkim potrzeby dzieci i małżonka, któremu powierza wykonywanie władzy rodzicielskiej.

Na wniosek jednego z małżonków sąd może także w wyroku orzekającym rozwód dokonać podziału majątku wspólnego, jeżeli przeprowadzenie tego podziału nie spowoduje nadmiernej zwłoki w postępowaniu.

Alimenty między małżonkami

Jak już wspomniano wcześniej, na kwestię orzeczenia obowiązku alimentacyjnego między małżonkami ma znaczenie orzeczenie rozwodu z wyłącznej winy jednego z małżonków. Małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia i który znajduje się w niedostatku, może żądać od drugiego małżonka rozwiedzonego dostarczania środków utrzymania w zakresie odpowiadającym usprawiedliwionym potrzebom uprawnionego oraz możliwościom zarobkowym i majątkowym zobowiązanego. Jeżeli jeden z

małżonków został uznany za wyłącznie winnego rozkładu pożycia, a rozwód pociąga za sobą istotne pogorszenie sytuacji materialnej małżonka niewinnego, sąd na żądanie małżonka niewinnego może orzec, że małżonek wyłącznie winny obowiązany jest przyczynić się w odpowiednim zakresie do zaspokajania usprawiedliwionych potrzeb małżonka niewinnego, chociażby ten nie znajdował się w niedostatku. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa. Jednakże gdy zobowiązanym jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozwodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.

Rozwód a separacja

Rozwód niesie za sobą dalej idące skutki prawne niż separacja. Jeżeli między małżonkami nastąpił zupełny rozkład pożycia, każdy z małżonków może żądać, ażeby sąd orzekł separację. Czym to się różni od rozwodu? W przypadku rozwodu konieczne jest zaistnienie dwóch przesłanek: **zupełności** oraz **trwałości** rozkładu pożycia między stronami. W przypadku separacji co do zasady wystarczające jest wystąpienie **zupełnego** rozkładu pożycia. Jednakże mimo zupełnego rozkładu pożycia orzeczenie separacji nie jest dopuszczalne, jeżeli wskutek niej miałyby ucierpieć dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków albo jeżeli z innych względów orzeczenie separacji byłoby sprzeczne z zasadami współżycia społecznego. Jeżeli małżonkowie nie mają wspólnych małoletnich dzieci, sąd może orzec separację na podstawie zgodnego żądania małżonków.

Co w przypadku, jeśli jeden z małżonków żąda orzeczenia separacji a drugi rozwodu? W takiej sytuacji – jeżeli żądanie orzeczenia rozwodu jest uzasadnione (czyli wystąpią obie ustawowe przesłanki, o których mowa była powyżej), sąd orzeka rozwód. Jednakże, jeżeli jednak orzeczenie rozwodu nie jest dopuszczalne (czyli nie wystąpią ustawowe przesłanki do jego orzeczenia), a żądanie orzeczenia separacji jest uzasadnione (czyli wystąpi zupełność rozkładu pożycia), sąd orzeka separację.

Co powinno się znaleźć w pozwie o rozwód?

W pozwie rozwodowym przede wszystkim konieczne jest określenie naszych żądań. Przede wszystkim musimy określić, że chcemy, aby sąd orzekł rozwiązanie małżeństwa między stronami. Konieczne jest również wskazanie, czy żądamy, aby orzeczenie rozwodu było z winy którejś ze stron czy sąd ma nie orzekać o winie. Sąd może orzec również, że rozwiązanie małżeństwa następuje z winy obu stron. Oprócz tego, w pozwie mogą znaleźć się żądania co do konkretnych rozstrzygnięć opisanych powyżej.

Do pozwu należy załączyć odpis aktu małżeństwa, a jeśli strony posiadają małoletnie dzieci również odpisy aktów urodzenia dzieci, a także dowód uiszczenia opłaty od pozwu. W uzasadnieniu pozwu powinny znaleźć się nasze twierdzenia oraz wskazanie dowodów (np. w postaci świadków), których przeprowadzenia żądamy na poparcie naszych tez. Należy przy tym wskazać, jaki dowód ma wykazać jaki fakt, który zamierzamy wykazać.

Jeżeli chcemy, aby na czas prowadzenia postępowania sąd orzekł o kontaktach dzieci z rodzicami albo kosztach utrzymania rodziny, możemy w pozwie złożyć wniosek o zabezpieczenie takiego roszczenia.

Jaki jest koszt złożenia pozwu o rozwód?

Złożenie pozwu rozwodowego wymaga dokonania opłaty w wysokości 600 zł, której dokonuje się na rachunek bankowy sądu, w którym toczyć się ma postępowanie. Jeśli strona będzie chciała skorzystać z pomocy profesjonalnego pełnomocnika (radcy prawnego lub adwokata) konieczne będzie również poniesienie kosztów w wysokości jego wynagrodzenia, jednakże wysokość tych kosztów jest indywidualnie ustalana z pełnomocnikiem. Jeśli strony nie stać na dokonanie opłaty od pozwu, może ona złożyć wniosek o zwolnienie z kosztów postępowania. Jeśli strony nie stać na zlecenie prowadzenia sprawy profesjonalnemu pełnomocnikowi, może ona również złożyć wniosek o przyznanie pełnomocnika z urzędu.

O co pyta sąd na rozprawie rozwodowej?

Sąd przede wszystkim musi zbadać, czy zaistniały przesłanki do orzeczenia rozwodu. Robi to ustalając jak wyglądało pożycie między stronami, jak sytuacja wygląda obecnie, kiedy ustala

między stronami więź fizyczna, emocjonalna i gospodarcza. Jeśli jest taka potrzeba, sąd bada również sytuację majątkową i mieszkaniową stron.

Jeżeli małżeństwo posiada małoletnie dzieci, sąd będzie również badał jaka jest ich sytuacja, tj. będzie ustalał jakie są ich potrzeby majątkowe (aby orzec alimenty), jak wygląda ich więź z każdym z rodziców. Jeżeli będzie to konieczne, sąd zwróci się do biegłych specjalistów o wydanie opinii dotyczącej sytuacji małoletnich dzieci, aby ustalić jak najlepiej w wyroku rozwodowym zabezpieczyć ich sytuację.

Powrót do poprzedniego nazwiska

Istotną kwestią jest również ewentualny powrót do poprzedniego nazwiska. Małżonek, który wskutek zawarcia małżeństwa zmienił swoje dotychczasowe nazwisko może przez oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub konsulem w ciągu trzech miesięcy od chwili uprawomocnienia się orzeczenia rozwodu, powrócić do nazwiska, które nosił przed zawarciem małżeństwa.

Źródło: Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r - Kodeks rodzinny i opiekuńczy;

Ustawa z dnia z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.